

KLASA: 612-07/12-61/62
URBROJ: 517-07-1-1-2-13-4
Zagreb, 12. veljače 2013.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode temeljem članka 37.a stavka 1. i 4. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 70/05, 139/08, 57/2011) i članka 17. stavak 2. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (Narodne novine, br. 118/09), u svezi s člankom 13. stavkom 2. Uredbe o Izmjenama i dopunama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (Narodne novine, br. 67/09) te člankom 18. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, br. 150/2011, 22/2012), a povodom zahtjeva tvrtke Hidroing d.o.o. iz Osijeka, Tadije Smičiklasa 1, za provedbu Ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

da je za planirani zahvat **revitalizacije i izgradnje infrastrukture područja Križnice na području Općine Pitomača u Virovitičko-podravskoj županiji, potrebno provesti Glavnu ocjenu s ocjenom drugih pogodnih mogućnosti.**

Tvrtka Hidroing d.o.o. iz Osijeka, Tadije Smičiklasa 1, podnijela je 10. prosinca 2012. Upravi za zaštitu prirode Ministarstva zaštite okoliša i prirode zahtjev za provedbu Ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu za planirani zahvat izgradnje infrastrukture područja Križnice na području Općine Pitomača u Virovitičko-podravskoj županiji nositelja zahvata Općina Pitomača, Ljudevita Gaja 26/1, 33405 Pitomača. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju i Elaborat prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (Ires, 2012.) te stručno mišljenje Državnog zavoda za zaštitu prirode od 25. siječnja 2013. (Klasa: 612-07/12-29/235; Urbroj: 366-07-10-12-3) kojeg dostavljamo u prilogu, iznosimo sljedeće:

- Predmetni zahvat je planiran na vodotoku stara Drava u dužini 16 km na području značajnog krajobraza Križnica. Svrha predmetnog zahvata je poboljšanje kvalitete vode i protoka stare Drave na području Križnice kako bi se spriječilo daljnje povećanje stupnja trofije, sedimentacija i zatrpavanje korita te sukcesijski procesi prema razvoju kopnenih staništa. Također je planiran razvoj infrastrukture i turističko-ugostiteljskih sadržaja ovog prostora.

- Predmetnim zahvatom planira se izvođenje propusta (preljevni cjevovod) kojim bi se voda iz rijeke Drave za vrijeme visokih vodostaja dovodila u staru Dravu; izvođenje drugog propusta na istoj lokaciji kojim bi se voda iz potoka Babočaj rinje odvodila direktno u rijeku Dravu kako bi se spriječio dotok vode opterećene sedimentom i organskim onečišćenjem u staru Dravu; izgradnja pjeskolova za sedimentaciju pijeska, mulja i ostalih čvrstih suspendiranih tvari na uzvodnom dijelu stare Drave (od 15+200 do 14+800 rkm); modifikacija postojeće preljevne konstrukcije na spoju stare Drave i Crnog jarka (otprilike 2+800 rkm stare Drave) u nasutu branu s preljevnim poljem izmjenjive visine, čime bi se

omogućila kontrola vodostaja; u sklopu pregrade planirana je riblja staza kako bi riba koja se mrijesti u kanalu Crni jarak mogla nesmetano prelaziti u staru Dravu; biljni uređaj na lokaciji utoka kanala Babočaj rinje u staru Dravu (otprilike 12+300 rkm) je planiran kao plitki bazen dimenzija otprilike 150 x 80 m s namjenom za zahvaćanje dijela sedimenta i pročišćavanje vode kanala Babočaj rinje opterećenih onečišćenjima s poljoprivrednih površina;

- Predmetnim zahvatom planiraju se radovi čišćenja korita iskopom kanala na uzvodnom dijelu stare Drave (od 15+800 rkm do 12+300 rkm, odnosno do utoka kanala Babočaj-rinja), izmuljivanjem i krčenjem močvarne vegetacije unutar granica vodostaja na srednjem dijelu vodotoka stare Drave (od 12+300 rkm do 2+800 rkm, odnosno od lokacije biljnog uređaja do preljevne pregrade) uz odlaganje iskopanog materijala na dijelovima starog toka Drave koji nisu pod vodom (zapadni dio starog toka te nizvodno od pregrade uz Crni jarak);

- Planirani infrastrukturni zahvati obuhvaćaju izgradnju cestovne infrastrukture rekonstrukcijom pješačkog visećeg mosta preko rijeke Drave, izgradnjom parkirališnog prostora na desnoj (otprilike 100 vozila) i na lijevoj obali rijeke Drave (otprilike 20 vozila za lokalno stanovništvo), uređenjem postojećih putova na području Križnice u biciklističke staze, uređenjem biciklističke staze od Pitomače do prijelaza preko rijeke Drave, uređenjem manjeg pristaništa za turističke brodove na rijeci Dravi te popravkom, rekonstrukcijom i održavanjem postojećih cesta. Planira se izgradnja vodovoda kojim bi se naselje Križnica priključilo na vodoopskrbni sustav naselja Pitomača; izgradnja nepotpunog razdjelnog sustava odvodnje i izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda s ispustom pročišćenih voda u rijeku Dravu (moguće biljni uređaji) ili izgradnja nepropusnih sabirnih jama i organizirano pražnjenje uz odvoz na neki od većih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (drugo varijantno rješenje); planirana je i izgradnja spojnog cjevovoda Pitomača-Križnica i distribucijska plinska mreža na Križnici, a kao varijanta moguća su i lokalizirana rješenja za plinoopskrbu (spremnici za plin). U rubnome području na staroj Dravi postavile bi se sojenice i prigodne odmorišne točke za razne sadržaje te plutajući objekti uz komunalnu infrastrukturu.

- Planirani zahvat nalazi se unutar područja ekološke mreže RH, važnih područja za divlje svojte i stanišne tipove „HR2000409 Križnica“ i „HR5000013 Drava“ te međunarodno važnog područja za ptice „HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)“. Planirani zahvat se također nalazi u blizini važnih područja za divlje svojte i stanišne tipove „HR2000408 Jelkuš“, „HR2000407 Širinski otok“, „HR2001004 Stari Gradac – Lendava“ i „HR2001005 Starogradački Marof“ te unutar značajnog krajobraza Križnica. Područje Križnice je također zaštićeno kao značajni krajobraz te se nalazi unutar regionalnog parka Mura – Drava.

- Područje Križnice smješteno je unutar područja koja su uključena u hrvatski prijedlog za uključenje u europsku ekološku mrežu Natura 2000 i to unutar međunarodno važnog područja za ptice „HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)“ te važnog područja za ostale svojte i stanišne tipove „HR5000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)“. Ciljne vrste ovih područja su ujedno cilj očuvanja područja ekološke mreže „HR5000013 Drava“ kao „ostale divlje svojte ugrožene na europskoj i nacionalnoj razini“, a stanišni tipovi u velikoj mjeri su obuhvaćeni stanišnim tipovima Poplavne šume, Vlažni travnjaci (ciljevi očuvanja područja ekološke mreže „HR5000013 Drava“) i Vodena i močvarna staništa (cilj očuvanja područja ekološke mreže „HR2000409 Križnica“).

- Prethodnom ocjenom ne može se isključiti mogućnost značajnog utjecaja predmetnog zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže „HR2000409 Križnica“ s obzirom da će se predmetnim zahvatom promijeniti stanišni uvjeti (a time vjerojatno i sastav zajednica) na relativno velikom dijelu područja ekološke mreže. Planirano krčenje šumske

vegetacije zbog prokopa kanala na uzvodnom dijelu toka stare Drave predstavlja direktan utjecaj na ciljni stanišni tip E.1. Priobalne poplavne šume vrba i topola, a negativan utjecaj na ovaj stanišni tip je moguć i uslijed planiranog odlaganja velike količine sedimenta u šumskim staništima i posljedične promjene stanišnih uvjeta. Planiranim radovima (prokop kanala, izmuljivanje i uklanjanje močvarne vegetacije, odlaganje iskopanog sedimenta na vodenim i močvarnim područjima) smanjit će se površine pod vodenom i močvarnom vegetacijom te će se promijeniti stanišni uvjeti (npr. očekivani brži protok; veća dubina i širina korita, promjena prema reofilnim uvjetima staništa; smanjena sedimentacija; manja pokrovnost vodene i močvarne vegetacije; uniformni pokos obale, moguće promjene vodnog režima u zaobalju, utjecaj odloženog mulja) što će utjecati na brzinu i mogućnost obnove te sastav zajednica ciljnog stanišnog tipa Vodena i močvarna staništa.

- Prethodnom ocjenom ne može se isključiti mogućnost značajnog utjecaja predmetnog zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže „HR5000013 Drava“. Nakon izvođenja radova doći će do promjene stanišnih uvjeta u koritu rijeke (brži protok; veća dubina i širina korita; promjena prema reofilnim uvjetima staništa; manja pokrovnost vodene i močvarne vegetacije; uniformni pokos obale) i u priobalnom području (moguće promjene vodnog režima, relativno veliki dio staništa pokriven odloženim sedimentom) što će u utjecati na povoljnost staništa za ciljne vrste i stanišne tipove, s posebice mogućim negativnim utjecajem na limnofilne vrste. Prilikom izvođenja radova moguće je stradavanje jedinki ciljnih vrsta, posebice slabopokretnih vrsta i razvojnih stadija pojedinih vrsta, kao i smanjivanja površina pod stanišnim tipovima koji su cilj očuvanja ovog područja ekološke mreže. Moguć je i negativan utjecaj uslijed uznemiravanja i promjene kvalitete vode tijekom izvođenja radova. Mogući negativan utjecaj na ciljne vrste riba je i planirano povišenje pregrade na spoju stare Drave i Crnog jarka čime se smanjuje mogućnost nesmetanih migracija riba zbog čega je predviđena izgradnja riblje staze. Broj vrsta vretenaca koje su prema Elaboratu prethodne ocjene zabilježene na ovom području ekološke mreže prelazi 50% ukupne raznolikosti u Republici Hrvatskoj, a promijenjeni uvjeti staništa u razdoblju nakon izvođenja radova utjecat će na brzinu obnove, sastav populacija i broj prisutnih vrsta. Također će zbog očekivane veće prisutnosti posjetioca u razdoblju nakon izvođenja radova biti smanjena povoljnost staništa za vrste osjetljive na uznemiravanje (na primjer vidra, dabar).

- Prethodnom ocjenom ne može se isključiti mogućnost značajnog utjecaja predmetnog zahvata na pojedine vrste ptica koje su ciljevi očuvanja područja ekološke mreže „HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)“ uslijed moguće smanjene uspješnosti gniježđenja tijekom izvođenja radova zbog mogućeg stradavanja gnijezda i uznemiravanja ptica, kao i zbog moguće smanjene kvalitete staništa nakon izvođenja radova zbog promijenjenih uvjeta staništa i povećanog uznemiravanja uslijed očekivanog većeg broja posjetioca. Navedeno se posebice odnosi na štekavca i modrovoljku, vrste sa zabilježenim relativno malim populacijama na području ekološke mreže (procijenjeno 3-5 parova štekavca, 15-25 parova modrovoljke). Prema podacima iz Elaborata na području predmetnog zahvata tijekom zimskog prebrojavanja na području predmetnog zahvata 2008. godine zabilježena su četiri jedinke štekavca, što područje Križnice čini potencijalno značajnim staništem ove vrste na području ekološke mreže „HR1000014 Gornji tok Drave (od Donje Dubrave do Terezinog polja)“.

- Prethodnom ocjenom može se isključiti mogućnost značajnog utjecaja predmetnog zahvata na područja ekološke mreže „HR2000408 Jelkuš“, „HR2000407 Širinski otok“, „HR2001004 Stari Gradac – Lendava“ i „HR2001005 Starogradački Marof“ s obzirom na ciljeve očuvanja, prostorni smještaj i udaljenost od područja utjecaja predmetnog zahvata.

• Područje Križnice je unutar područja ekološke mreže „HR5000013 Drava“ značajno upravo zbog dobro razvijenih i očuvanih meandara koje obilježava područje mirnijeg toka s izuzetnom biološkom i estetskom vrijednosti, zbog čega je ovaj lokalitet također proglašen značajnim krajobrazom. Stoga odabir najboljeg pristupa za revitalizaciju ovog područja treba biti jasno povezan s ciljevima očuvanja područja ekološke mreže koji nastanjuju područje Križnice.

Upućujemo podnositelja zahvata da se za konzultacije i dostavu raspoloživih podataka kojima bi se pomoglo usmjeriti revitalizaciju obrati Državnom zavodu za zaštitu prirode te da u konzultacije oko projekta revitalizacije uključi Javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Virovitičko-podravske županije obzirom da se predmetni zahvat nalazi unutar zaštićenog područja temeljem Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 139/08, 70/05 i 57/2011).

Obzirom na sve gore navedeno, Ministarstvo smatra da se ne mogu isključiti značajni negativni utjecaji predmetnog zahvata na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te da je **potrebno provesti Glavnu ocjenu zahvata s ocjenom drugih pogodnih mogućnosti.**

Napominjemo da je prema članku 11. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (Narodne novine, br. 57/2010), za izradu Studije glavne ocjene pravna osoba – ovlaštenik dužna osigurati i usluge vanjskog stručnjaka koji ima završen odgovarajući studijski program odnosno specijalizaciju u struci ovisno o području izrade studija, elaborata i praćenja stanja, te prema potrebama u svezi pojedinog poglavlja u studiji odnosno elaboratu.

Sukladno članku 31. stavku 1. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu te članka 7. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, Studija o utjecaju na okoliš treba sadržavati poglavlje Glavna ocjena prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu čiji je sadržaj propisan Prilogom V. Pravilnika.

Dostaviti:

1. Hidroing d.o.o., Tadije Smičiklase 1, 31000 Osijek
2. Uprava za zaštitu okoliša, ovdje
3. U spis predmeta